

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), About the National doctrine of development of education President of Ukraine; Decree, Doctrine. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (Last accessed: 26.02.2015).
2. Tiahusheva, O. (2003). Ways of co-operation of school and higher educational establishment are within the limits of educational-scientific complex, *Ridna shkola*, 11, 10–11.
3. Olijnyk, V. V. (2008). Conceptual approaches to the formation of value management elite in the educational environment, *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsial'nymy systemamy: filosofii, psykholohiia, sotsiolohiia*, 2, 45–51.
4. Chernyshova, Ye. R. (2011). Formation of the scientific potential of universities in the context of disseminated processes. *Universytet menedzhmentu osvity*. Available at: <http://tme.umo.edu.ua/docs/14/11.pdf>
5. Dmytrenko, H. A., Cherednyk, V. M. (2010). Economic and legal and administrative aspects of effective human resource management. *Ekonomika i upravlinnia*, (4), 56–62. Available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/econupr_2010_4_10.pdf
6. Strashok, A. G. (2012). Theoretical bases of development of innovative environment in the system of higher

professional education, *Social'no-jekonomicheskie i psihologicheskie problemy upravlenija* [Socio-economic and Psychological Problems of Management]. III Vserossijskaja nauchno-prakticheskaja konferencija [III All-Russian Scientifically Practical Conference]. Moscow Psychology-Pedagogical University, 56–59.

7. Cokov, G. B. (2012). An innovative management is in Bulgarian school education, *Social'no-jekonomicheskie i psihologicheskie problemy upravlenija* [Socio-economic and Psychological Problems of Management]. III Vserossijskaja nauchno-prakticheskaja konferencija [III All-Russian Scientifically Practical Conference]. Moscow: Psychological Pedagogical University, 66–69.

8. Haievs'ka, L. A. (2009). Management education: new priorities. *Osvita*. Available at: <http://old.niss.gov.ua/book/Osvita/9.pdf>

9. Panina, T. S. (2008). Innovative management in the system of trade education as a mean of economic development of region. *Novye informacionnye tehnologii i menedzhment kachestva* [New information technologies and management of quality]. *Mezhdunarodnyj simpozium* [International Symposium]. Moscow, 223–225

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Рябова З. В.
Дата надходження рукопису 27.03.2015*

Алейнікова Олена Володимирівна, доктор наук з державного управління, доцент, кафедра управління проектами та загальнофахових дисциплін, ДВНУЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, вул. Артема, 52-а, м. Київ, Україна, 04053
E-mail: aleinikova_elena@ukr.net

УДК [34:378.018](477)

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.41396

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

© О. В. Лаба, Р. М. Кузнцов

Ми представляємо дослідження інноваційних педагогічних напрямів в розвитку правової освіти під кутом зору демократичної трансформації українського суспільства. Головне завдання полягає у постійній адаптації змісту вищої правової освіти через освітні та професійні програми. В сучасних умовах розвитку правової освіти є необхідним широке використання можливості нових інформаційних і комунікаційних технологій, реалізація новаторських концепцій та методів

Ключові слова: інноваційні технології, правова освіта, законодавчий процес, юридична професія, комп'ютерні технології

We present the research of innovation and pedagogical directions of legal education development in the context of democratic transformation of Ukrainian society. Main task is a constant adaptation of the content of higher legal education with help of educational and training programs. In modern conditions of legal education development it is necessary a wide use of the possibilities of new information and communication technologies, implementation of innovative concepts and methods

Keywords: innovative technology, legal education, legislative process, legal profession, computer technologies

1. Вступ

Система освіти України з початком нового століття пододала більшість тих великих труднощів, які виникли у ній в середині 1990-х років внаслідок розпаду виробничого сектору і зникнення місць праці для випускників професійно-технічної освіти і навіть для дипломованих осіб. Новий поштовх модернізаційним процесам надала участь України у Боннському процесі, все вищу позитивну роль відіграє

інформатизація і застосування цифрових засобів у навчальному процесі та науково-дослідній роботі. Позитивна динаміка посилюється прагненням більшості молодих громадян України отримати не лише середню спеціальну, а й вищу освіту. У політичному аспекті молодь значно активізувалася після революційних подій кінця 2013–2014 року, відчуваючи свою відповідальність за те, якими будуть подальші зміни. Ринок праці все в більшому обсязі потребує осіб з

високою професійною кваліфікацією, у першу чергу, отриману у вищих навчальних закладах. Хоч активізація будівництва і відновлення роботи індустріального сектору створили попит на робітничі кадри, у більш віддаленій перспективі модернізація економіки може, як свідчить досвід розвинених країн, підвищити освітні вимоги до нових працівників. Тому слід вітати ту обставину, що Україна вже досягла середнього європейського рівня охоплення молоді 18–22 років вищою освітою.

За останні десять років відсоток студентів в усьому населенні зріс утричі, у даний момент більшість випускників середніх шкіл одразу стають студентами, а це в свою чергу загострює конкуренцію між закладами вищої освіти за потенційних студентів [1].

В цих умовах планування своїх дій керівниками освітньої системи і колективами вищих навчальних закладів має спиратися на сучасні соціальні і політичні уявлення та підходи, на національний і зарубіжний досвід підтримки й модернізації освіти.

Обмежена результативність наших освітніх реформ має кілька причин, які виявляють себе і за кордоном. Головна з них у тому, що уряди і керівники освіти змінювалися надто часто. Це давало змогу розпочати реформу, але не завершити її і дійти до стадії аналізу, підведення підсумків і створення уточненого плану продовження реформи. Нами встановлено, що ліквідація вказаного недоліку і перетворення реформаційного процесу в надійний засіб розвитку освіти є цілком можливим у разі звернення до законодавчо-демократичної моделі реформ, відмови від невинного бажання здійснити “все і одразу” та руху вперед виваженими кроками через об’єднання матеріальних ресурсів та інтелекту, державних структур та всієї громадськості.

Сьогодні, коли в соціально-культурному житті відбуваються кардинальні зміни, коли треба позбутися негативної спадщини авторитарної педагогіки, пріоритет слід віддати творчості в освіті людини, передусім педагогічного працівника. Тим самим спричиняється вимога демократизації, децентралізації управління освітою, вивільнення педагогічної ініціативи. Це надасть мобільності освітній сфері, прискорить її самооновлення, позбавить інертності, що властива централізованому керуванню системами. Водночас для запобігання деструктивно-руйнівного впливу інновацій важливо активізувати їх осмислення, моделювання, соціальний відбір та прискорити апробацію, перевірку і селекцію педагогічних нововведень [2].

Варто зазначити, що освітня політика повинна розглядатися не просто як момент загальнодержавних рішень, вона має задавати певні смислові координати всіх державних рішень.

Умовою ефективності освітньої діяльності є наявність цілісної конструктивної програми освітньої політики. Головне її завдання – дати методологію і механізм орієнтування на гуманістичні цінності не тільки законотворчої, виконавчої, судової, інформаційної, освітньої та іншої, так би мовити, офіційної діяльності, а й будь-якої важливої громадської події, і в такий спосіб сприяти гуманізації всього суспільно-

го життя. Реалізація національної програми правової освіти населення може стати істотним чинником консолідації суспільства, його об’єднання навколо загальнозначущих сенсів і цілей.

2. Постановка проблеми

Інноваційно-педагогічні напрями розвитку правової освіти на сучасному етапі українського державотворення набуває першочергової ваги внаслідок кількох причин: по-перше, через потребу населення приведення напрямів у відповідність до реалій внутрішньополітичного життя держави; по-друге, недостатність законодавчого процесу, та недостатнє застосування інноваційних технологій.

На сьогодні в науковому середовищі активізується пошук розв’язання інноваційно-педагогічних напрямів розвитку правової освіти. Йдеться про наукове опрацювання сучасної вітчизняної правової парадигми, адекватної нинішнім соціально-політичним реаліям, об’єктивним закономірностям інноваційно-правового прогресу.

До фундаментальних проблем інноваційно-педагогічного напрямку розвитку правової освіти під кутом зору демократичної трансформації українського суспільства належать:

- розроблення науково-обґрунтованої стратегії реформ, визначення критеріїв їх ефективності, пов’язаних насамперед з реалізацією прав і свобод громадян;

- обґрунтування наукових засад розбудови демократичної, соціальної, правової держави, їх впливу на процеси організації державної влади в Україні, ефективності функціонування державного апарату, контролю і нагляду за додержанням законності та правопорядку;

- дослідження проблем сучасного праворозуміння людського виміру комп’ютерно-інтегрованих технологій і права, взаємозв’язку права і демократії, правової культури, впровадження в державно-правову практику інноваційних технологій;

- наукове обґрунтування розвитку правової системи, системи права та законодавства України, удосконалення нормативної бази діяльності органів, які приймають закони та підзаконні акти;

- визначення меж державно-правового регулювання та використання інформаційних технологій;

- розроблення методології юридичних досліджень, об’єктивне вивчення історичного досвіду в галузі державно-правового будівництва;

- теоретичне опрацювання засобів боротьби із комп’ютерними злочинами, усунення їх причин;

- наукове обґрунтування міжнародної правосуб’єктності України, вироблення механізмів співробітництва України зі світовим співтовариством, гармонізації норм міжнародного і європейського права з національним законодавством [3, 4].

3. Літературний огляд

Питання вдосконалення професійної діяльності майбутніх випускників присвячені дослідження, спрямовані на вивчення окремих груп професійних вмінь: загальнопедагогічних (О. А. Абдуліна,

В. А. Мельникова, Л. Ф. Спирін та ін.), правничих (С. В. Бобровник, О. М. Ярмиша, П. М. Рабіновича, Н. М. Оніщенко, В. В. Долежана, М. М. Яцишина та ін.) використання технічних засобів навчання (М. Н. Духовна, Н. В. Кузьміна, В. А. Сластьонін та ін.).

Проблема підвищення ефективності правової освіти та юридичної практики вимагає серед багатьох об'єктивних і суб'єктивних умов, інтенсифікації наукових досліджень, що можуть забезпечити інтереси й визнаних практиків, і юристів-початківців, і студентів, і пересічних громадян.

Особливої ваги в системі наукових надбань мають енциклопедичні видання. Саме вони забезпечують можливість підвищення рівня професійних знань, створюють необхідні умови для формування не лише системи знань про державу, а й ставлення до неї громадян держави. Тому вихід у світ будь-якого енциклопедичного видання є значною подією для багатьох людей. Важлива вона для авторів, що висвітлюють власні погляди на те чи інше питання, для всіх, хто готував енциклопедію до друку, вкладаючи в неї частинку свого серця; для видавництва, що засвідчує майстерність і свої професійні можливості; для читачів, що прагнуть отримати нові знання, уважно читають інформаційно-аналітичні матеріали.

Не є винятком і вихід у світ у видавництві концерну «Видавничий Дім» «Ін-Юре» у 2003 р. першого тому Міжнародної поліцейської енциклопедії за редакцією відомих українських вчених – члена-кореспондента Академії правових наук України, академіка Української академії політичних наук, доктора юридичних наук Ю. С. Римаренка, члена-кореспондента Академії педагогічних наук України, професора Я. Ю. Кондратьєва, академіка НАН України та академіка Академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора В. Я. Тація та академіка НАН України, академіка Академії правових наук України Ю. С. Шемшученка [5].

Навчання роботі з інформацією майбутніх педагогів також досліджується в роботах Ю. К. Бабанського, Л. Ю. Березіної, І. І. Льясова, К. А. Гадельшина, О. Д. Гетьманової, Є. Р. Чернишової та інших [6].

4. Інноваційні педагогічні напрями розвитку правової освіти вищих навчальних закладів

Правова освіта є обов'язковим елементом навчально-виховного процесу в усіх дошкільних виховних, середніх загальноосвітніх, професійних навчально-виховних, вищих навчальних закладах, закладах підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів.

Правова освіта забезпечується:

- органічним поєднанням правової освіти із загальною середньою і професійною освітою, культурою, політичним, економічним, моральним, естетичним та іншими формами виховання;
- відкритістю і доступністю до інформації про державу і право, про процеси у правовій сфері;
- систематичністю і безперервністю поширення і одержання знань про державу і право;
- участю юристів та їх об'єднань у розповсюдженні правових знань;

– організаційними та методичними заходами міністерств та відомств, місцевих органів державного управління і самоврядування закладів освіти та наукових установ, підприємств і організацій [7].

Надання початкових правових знань про норми поведінки, звички щодо їх виконання, виховання поваги до батьків, вихователів, ровесників, людей похилого віку та інших осіб починається у дошкільних навчальних закладах, а продовжується й поглиблюється у загальноосвітніх школах, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, закладах післядипломної освіти, в яких право викладається як низка обов'язкових навчальних дисциплін, здійснюється широка позакласна і позааудиторна правовиховна робота, до якої залучаються практикуючі юристи, вчені-юристи, працівники правоохоронних органів, інші фахівці [4, 8].

Важливою складовою правової освіти є самоосвіта громадян з питань держави і права. Для кваліфікованої правової освіти населення у засобах масової інформації створюються спеціальні правові телевізійні і радіомовні передачі, випуски, журнали, через які громадяни систематично інформують про прийняті законодавчі та інші нормативні правові акти, діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Стан правопорядку, боротьбу із правопорушеннями, їх профілактику тощо.

Правова освіта – це структурний компонент освіти в Україні, процес набуття правових знань, навичок вмінь, формування поваги до права, закону, прав та свобод людини, відповідних правових орієнтацій та оцінок, правових поведінкових установок та мотивів правомірної поведінки тощо.

Право громадян України на набуття необхідного обсягу правових знань забезпечується мережею загальних та спеціалізованих закладів освіти незалежно від форм власності, правовим інформуванням населення через засоби масової інформації та культурно-освітні установи. В культурно-виховних установах, на підприємствах, організаціях, при громадських об'єднаннях організуються юридичні консультації на громадських засадах, центри правової допомоги, університети правових знань, лекторії, кінолекторії, проводяться виставки юридичної літератури, читацькі конференції та інші заходи.

До основних напрямків вдосконалення правової освіти в Україні належать:

- наукове, методичне та організаційне забезпечення розвитку правової освіти;
- розробка концепції правової освіти в Україні, відповідних галузевих та регіональних програм;
- сприяння створенню та діяльності недержавних фондів підтримки правової освіти населення;
- розширення мережі закладів юридичної освіти, зокрема юридичних ліцеїв, коледжів, шкіл (класів, груп) з поглибленим вивченням правознавства, підготовка висококваліфікованих наукових та науково-педагогічних кадрів;
- забезпечення населення та посадових осіб необхідною нормативною та іншою правовою інформацією (текстами законів, кодексів, науково-практичними коментарями тощо);

– створення мережі спеціалізованих видавництв практичної правничої літератури, юридичних журналів, наукових та практичного спрямування, газет та інших періодичних видань;

– організація ступеневої системи правової підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації юридичних та педагогічних кадрів тощо.

Загальноновизнаним є те, що вища правова освіта є необхідною складовою юридичної професії. Більшість фахівців її визначають і розглядають як запоруку професійної компетентності правника, як середовище формування нового покоління фахівців, як один із інструментів реалізації соціальної функції права, як критерій соціальної стратифікації, як специфічний вид підприємницької діяльності, як шлях розбудови політичної кар'єри. Зміст та обсяг “правової освіти” як поняття об'єктивного явища залежить від багатьох чинників – від їх історії, організації та організаторів, правової системи, загальних освітніх завдань і мети, конкретної епохи та її власних складових [9].

Правова освіта в її сучасності у розумінні як галузь освіти, сягає щонайменше середньовіччя. На відміну від США, в Європі та зокрема, на теренах України, з відомих історичних причин формальна вища юридична освіта має глибше коріння. 20 січня 1661 р. польський король Ян Казимир підписав диплом, за яким надав Львівській Єзуїтській колегії “гідності академії і титул університету”. Так було засновано нинішній Львівський національний університет ім. І. Франка, – найстаріший в Україні навчальний заклад, який готує фахівців-правознавців. Юридичні факультети, крім Львова, було відкрито в Харкові 1805 р., Києві 1835 р., Одесі 1865 р. Пізніше на теренах України були засновані й інші юридичні навчальні заклади. Розвиток суспільства і держави об'єктивно вимагає від людей, які професійно спеціалізуються в тій чи іншій діяльності. При цьому диференціація за соціальною і професійною ознакою наростає стрімкими темпами. В даний час у багатьох розвинутих країнах (США, Канада, Великобританія, Франція, ФРН, Японія й ін.) приділяється велика увага підготовці юристів до педагогічної діяльності, а інженерів-педагогів – до участі їх у соціальній роботі як фахівців в освіті громадян. Це, безсумнівно свідчить і про підвищення престижності професії юриста, інженера, і про підвищення їх ролі у вирішенні освітніх і виховних завдань, що стоять перед суспільством і державою. Правова освіта в Україні – є ключовою в існуючій соціально-економічній ситуації, коли народ виборює свою державність. Будівництво правової держави, реформи політичної і судово-правової системи настійно потребують розвитку правової освіти в Україні.

Правова освіта формує процес безперервного особистісно-професійного становлення юриста в соціокультурному розвиваючому просторі навчального закладу, результатом якого є досягнутий рівень професійної компетентності, який дозволяє якісно вирішувати професійні завдання “згідно обов'язку честі і присяги” [10].

Конституція України в ст. 53 закріплює право громадян України на освіту, яке включає і право на

юридичну освіту [1, 11]. Держава бере на себе обов'язок гарантування цього права. Підставою для реалізації цього права є система правової освіти, яка забезпечує професійну підготовку громадян України, а також професійну підготовку іноземних громадян за міжнародними угодами чи контрактами. У сфері правової освіти вирішуються два основних завдання: освіта і виховання.

Правова освіта тісно пов'язана з такими політичними категоріями, як держава і право. Держава є головним замовником кадрів юристів, які готуються у вищих і середніх спеціальних закладах. Вона ж забезпечує розвиток правової освіти необхідними фінансовими та іншими засобами. Службова роль правової освіти, проте, не означає її повної залежності від держави. Вона розвивається не тільки за волею держави, а й за своїми внутрішніми закономірностями. Це є об'єктивною передумовою прогресивного розвитку правової освіти. Опора на закономірності – головна підйома підвищення ефективності і практичної віддачі правової освіти вищим навчальним закладам. Систему правової освіти в Україні складають юридичні заклади освіти, науково-методичні і методичні установи, науково-виробничі підприємства, державні і місцеві органи управління освітою та органи самоврядування в галузі освіти. Основними принципами правової освіти в Україні є: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації здібностей, таланту, всебічного розвитку, гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок з освітою та національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий, світський характер правової освіти; інтеграція з наукою і виробництвом. взаємозв'язок з правовою освітою інших країн; гнучкість прогностичності системи правової освіти; єдність і наступність системи правової освіти; безперервність і різноманітність правової освіти; поєднання державного управління і громадського самоврядування в правовій освіті.

Основними інноваційно-педагогічними напрямками розвитку правової освіти на нашу думку можуть бути:

- 1) правова освіта повинна сприяти становленню культу злагоди і миру в суспільстві;
- 2) доступ до правової освіти всіх, хто для цього має необхідні здібності, мотивацію, а також адекватну підготовку на всіх етапах професійної юридичної діяльності протягом усього життя;
- 3) призначення правової освіти в тому, щоб надавати не тільки фундаментальні і професійні знання, а й насамперед виховувати законослухняного громадянина демократичної
- 4) правова освіта повинна використовувати різні форми роботи для того, щоб задовольняти правові потреби громадян.

Універсальний підхід, пов'язаний з конкретними умовами сьогодення та характером освіти в цілому, дозволить краще визначити основні напрями розвитку вищої освіти, орієнтування їх на кінцевий результат. Тенденції та проблеми в системі вищої

правової освіти дозволяють окреслити п'ять напрямів, а саме: відповідність вищої правової освіти сучасним вимогам, зміст освіти, якість освіти, фінансування та управління, співробітництво та соціальне партнерство. Сьогодні може сприяти внутрішній інтеграції галузі вищої правової освіти кардинальне оновлення змісту освіти. Нині він ще значною мірою відстає від глобальних тенденцій розвитку суспільства, від потреб формування вільної особи в умовах демократизації суспільства. Дедалі більше проявляється така серйозна проблема як недостатня відповідність освітньої правової сфери характеру і змісту українських реформ.

Проведене нами експериментальне дослідження показало, що, по-перше, запам'ятовування нової інформації відбувається паралельно з процесами поглибленого аналізу об'єктів, що вивчаються (встановленням причинно-наслідкових зв'язків, залежностей, тобто осмисленням); по-друге, без операції осмислення не спостерігається і довгочасне запам'ятовування; по-третє, витрати студентами часу на складності еквівалентні витратам часу на осмислення та запам'ятовування. Звідси випливає досить складний для теорії інтенсифікації навчання дидактичний наслідок, який стосується планування часових витрат студентами на засвоєння нового матеріалу на аудиторних заняттях і поза розкладом. Ми встановили, що складаючи тематичний (календарний) план проведення занять, ми виділяємо час на вивчення нового матеріалу в рамках розкладу занять, нерідко достатній лише на виконання студентами двох операцій – сприйняття і розуміння. Саме такий підхід до організації навчання є повністю вдалим, оскільки, за раціонального розподілу бюджету часу на аудиторну і самостійну роботу поза рамками розкладу, він надає студентам можливість засвоювати знання в значних обсягах [9].

На часі розв'язання ще однієї проблеми – треба терміново сформулювати й забезпечити вищі юридичні навчальні заклади відповідною організаційно-розпорядчою та методичною документацією. Цей індикатор є функцією якісних характеристик складових правової освіти, аргументи якої – якість науково-педагогічних кадрів, якість навчальних програм, якість знань студентів; якість інфраструктури, внутрішнє і зовнішнє середовище; систематична оцінка та регулювання. Якість науково-педагогічних кадрів відіграє визначальну роль в умовах трансформації суспільства до нових соціально-економічних відносин. Завдання, які виконують юридичні вищі навчальні заклади, мають високий рівень складності. Отже, це вимагає від науково-педагогічного персоналу не тільки високого рівня компетентності, а й волі займати передові позиції, виходячи з етичних цінностей відповідно до вимог якості. Політика забезпечення якості потребує створення ефективної системи відбору науково-педагогічних кадрів на основі їх здібностей і вміння здійснювати навчально-виховний процес. Не меншу вагу у реалізації політики якості має система управління службовою кар'єрою викладачів, визнання їх соціального статусу і фінансове забезпечення цього статусу.

Отже, якість викладацького персоналу дедалі більшою мірою залежатиме від його реакції на радикальні зміни у сфері інформатизації та технологізації навчального процесу. В сучасних умовах необхідно широко використовувати можливості нових інформаційних і комунікаційних технологій, реалізовувати новаторські концепції та методи. За нинішньої фінансової скрути це складне завдання. Воно полягає у забезпеченні ВНЗ сучасною комп'ютерною технікою і створенні на базі провідних юридичних закладів післядипломної освіти викладачів щодо застосування в навчальному процесі інформаційних і телекомунікаційних технологій.

5. Апробація результатів дослідження

Результати дослідження були використані у навчальному процесі юридичного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, при викладанні курсів “Основи права”, “Теорія держави і права”, “Проблеми теорії держави і права”. Результати дослідження були оприлюднені авторами на міжнародних та інших науково-практичних конференціях, нарадах, семінарах.

6. Висновки

Для вдосконалення інноваційних педагогічних напрямів розвитку правової освіти, ми вважаємо за необхідне:

- впровадження системи державного контролю за рівнем фахової підготовки юристів;
- вивчити стан забезпечення юридичними кадрами з вищою освітою органів державної виконавчої влади, правоохоронних, судових органів соціального захисту населення і визначити потреби в спеціалістах за рівнями підготовки та спеціалізаціями;
- розробити і затвердити класифікатор професій, які можуть займати випускники вищих навчальних закладів з юридичною освітою відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- передбачити нові спеціалізації вищих навчальних закладів з урахуванням сучасних видів юридичної практики;
- розвивати міжнародні зв'язки в правовій освіті, пов'язані з розробкою навчальних програм та інших компонентів освіти, спрямованих на інтеграцію освіти в світовий освітнянський простір;
- створити гнучку розгалужену систему післядипломної освіти шляхом перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з нових напрямків юридичної науки і практики з оптимальними термінами, періодичністю навчання та забезпеченням оновлення його змісту;
- розробити і прийняти державну програму підтримки видавництва, які випускають правову літературу.

З моменту проголошення незалежності, держава суттєво вплинула на формування власної системи правової освіти. Сформована мережа вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку юридичних кадрів за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста і магістра.

Відбулася якісна зміна соціальної значимості юриспруденції. Юридична професія стала однією з найбільш престижних. Водночас кроки з реформування юридичної сфери у державі обмежуються галуззю законодавства та перебудовою юридичної практики. Ефективність реформування як у правовій сфері, так і в масштабах усього суспільства безпосередньо залежить від рівня кваліфікації правового корпусу держави.

Отже, сьогодні абсолютно чітко має бути окреслена модель фахівця-юриста і, як її складові, модель особистості та модель підготовки, Модель спеціаліста повинна відповідати вимогам до професіоналів-юристів майбутнього. Юрист – це державна спеціальність, оскільки він представляє законодавство, що виражує волю, вимоги й інтереси держави [9].

На сьогодні система вищої правової освіти є складною і взаємодіє з політичними, економічними, культурними та соціальними системами. Отже, в цих умовах вища правова освіта не може бути пасивною, а мусить істотно й динамічно впливати на навколишнє середовище, формуючи цивілізоване демократичне правове поле. В цьому полягає її позитивна роль і велика просвітницька місія.

Головне призначення правової освіти в Україні полягає у підготовці кадрів для державного апарату, правоохоронних органів та наукової і викладацької роботи.

Література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Текст] // Голос Україна, 1996.
2. Указ Президента України “Про Національну програму правової освіти населення” [Текст] / № 992/2001 від 18.10.2001 року.
3. Алексеев, Н. Г. Принципы и критерии экспертизы программ развития образования [Текст] / Н. Г. Алексеев // Вопросы методологии. – 1994. – № 1–2. – С. 65–78.
4. Дзвінчук, Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління [Текст] / Д. І. Дзвінчук. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2006. – 378 с.
5. Левитан, К. Деонтологическая подготовка юристов [Текст] / К. Левитан // Юридическое образование и наука – 2001. – № 3. – С. 4–8.
6. Марковська, О. Є. Концептуальні підходи до професійно-практичної підготовки інженерів-педагогів машинобудівного профілю [Текст] / О. Є. Марковська // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – 2001. – Вип. 5. – С. 167.
7. Оніщенко, Н. М., Бобровник С. В. Нове енциклопедичне видання / Часопис Київського університету права [Текст] / Н. М. Оніщенко, С. В. Бобровник. – К.:

Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. – 126 с.

8. Опря, О. В. Проблеми правового виховання молоді нашої держави [Текст] / О. В. Опря. – О.: Вид-ство ОЮІ МВС, 2005. – 4 с.

9. Панасюк, Н. Л. Тенденції розвитку та актуальні проблеми управління якістю освіти [Текст]: зб. наук. пр. / Н. Л. Панасюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2014. – Вип. 37. – С. 246–252.

10. Панасюк, Н. Л. Роль національної політики підвищення якості в системі вищої освіти України [Текст] / Н. Л. Панасюк // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво: наук. журнал. – 2014. – Вип. 15. – С. 173–177.

11. Шемчушенко, Ю. С. Юридична наука України на сучасному етапі [Текст] / Ю. С. Шемчушенко // Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2005. – Вип. 16. – С. 9.

References

1. Ukrainian Constitution: was adopted at fifth session of Verkhovna Rada of Ukraine in 28 June 1996 (1996). Golos Ukrainy.
2. Decree by the President of Ukraine “Concerning national programme of legal education of population ” № 992/2001 from 18.10.2001.
3. Alekseev, A. N. (1984). Pedagogic basis of the prevention of crimes by internal affairs agencies. Moscow, 97.
4. Dzvinchuk, D. I. (2006). Education in historicophilosophical dimension: development tendencies and management. Kiev: CJSC “Nichlava”, 378.
5. Levitan, K. (2001). Deontological training for lawyers. Legal education and science, 3, 4–8.
6. Markovska, O. E. (2001). Conceptual approaches to practical occupational training of engineers and educators of machine building profile. Computer integrated technologies: education, science, production, 5, 167.
7. Onischenko, N. M., Bobrovnyk, S. V. (2004). New encyclopedic edition. Chronicle of Kyiv University of Law. Kiev: Koretsky Institute of state and law of National Academy of Science of Ukraine, 126.
8. Oprya, O. V. (2005). Problems of law education of youth of our country. Odessa: Publishing house OUI MVS, 4.
9. Panasiuk, N. (2014). Development trends and current problems of education quality management Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, practice, problems, 37, 246–252.
10. Panasiuk, N. (2014). The role of national policies to improve the quality of higher education in Ukraine Integrated Computer Systems: education, science and industry, science, 15, 173–177.
11. Shemshuchenko, U. S. (2005). Legal science of Ukraine at modern stage/ Law-based state: Yearbook of scientific research of Koretsky Institute of state and law of National Academy of Science of Ukraine, 16, 9.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Дем'янчук О. Н.
Дата надходження рукопису 19.03.2015*

Лаба Оксана Василівна, кандидат юридичних наук, доцент, кафедра теорії та історії держави і права, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, пр. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43000

E-mail: kseniya.laba@gmail.com

Кузнєцов Руслан Михайлович, кандидат технічних наук, доцент, кафедра комп'ютерних технологій, Луцький національний технічний університет, вул. Львівська, 75, м. Луцьк, Україна, 43000

E-mail: kuzyapost@gmail.com